



Cơ quan Hợp tác Quốc tế Nhật Bản (JICA)
Dự án Quản lý Tài nguyên Thiên nhiên Bền vững (SNRM)

**HƯỚNG DẪN TRIỂN KHAI THỰC HIỆN
DIỄN ĐÀN QUẢN LÝ HỢP TÁC
TRONG KHU DỰ TRỮ SINH QUYỂN THẾ GIỚI LANG BIANG**

Tháng 7 năm 2019

Mục lục

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	1
DANH SÁCH CÁC HÌNH	1
I. Mở đầu	2
1.1. Giới thiệu khu Dự trữ Sinh quyển Thế giới Langbiang	2
1.2. Diễn đàn quản lý hợp tác (ĐĐ QLHT) như một công cụ hiệu quả để quản lý một khu DTSQ TG	4
II. Diễn đàn quản lý hợp tác (ĐĐ QLHT) trong khu Dự trữ Sinh quyển Thế giới Langbiang	5
2.1. Diễn đàn quản lý hợp tác là gì:	5
2.1.1. Diễn đàn và đặc điểm của một diễn đàn:	5
2.1.2. Diễn đàn QLHT khu DTSQ TG Lang Biang:	5
2.1.3. Vai trò của các bên liên quan trong ĐĐ QLHT	6
2.2. Vận hành của Diễn đàn QLHT của khu DTSQ TG Langbiang	9
2.2.1. Phát hiện vấn đề:	9
2.2.2. Xác định các bên có liên quan đến vấn đề/ khó khăn và trách nhiệm của họ trong việc giải quyết vấn đề	10
2.2.3. Tổ chức diễn đàn, thống nhất giải pháp, phân định trách nhiệm và thời hạn thực hiện các cam kết của các bên liên quan	12
2.2.4. Các cam kết và các đề xuất của diễn đàn	12
2.2.5. Giám sát việc thực hiện các cam kết của ĐĐ	13
III. Kết luận	13
Tài liệu tham khảo	15

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

BQL	Ban quản lý
DTSQ	Dự trữ Sinh quyền
DTSQ TG	Dự trữ Sinh quyền Thế giới
DD QLHT	Diễn đàn quản lý hợp tác
KHQL	Kế hoạch quản lý
MAB	Chương trình Con người và Sinh quyền
PTBV	Phát triển Bền vững
QLHT	Quản lý hợp tác
SOP	Quy trình thu thập thông tin chuẩn
UBND	Ủy ban Nhân dân
UNESCO	Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa của Liên hiệp quốc

DANH SÁCH CÁC HÌNH

Hình 1: Bản đồ các phân khu chức năng khu DTSQ Lang Biang

Figure 2: Mô hình mô tả trách nhiệm của DD cấp tỉnh (Cuộc họp BQL khu DTSQ) và cấp huyện (diễn đàn QLHT) trong khu DTSQ TG Langbiang

Figure 3: Sơ đồ mô tả sự Vận hành của DD QLHT trong khu DTSQ TG Langbiang

Figure 4: Ví dụ về Quy trình hoạt động chuẩn trong thu thập thông tin về vi phạm lâm luật

I. Mở đầu

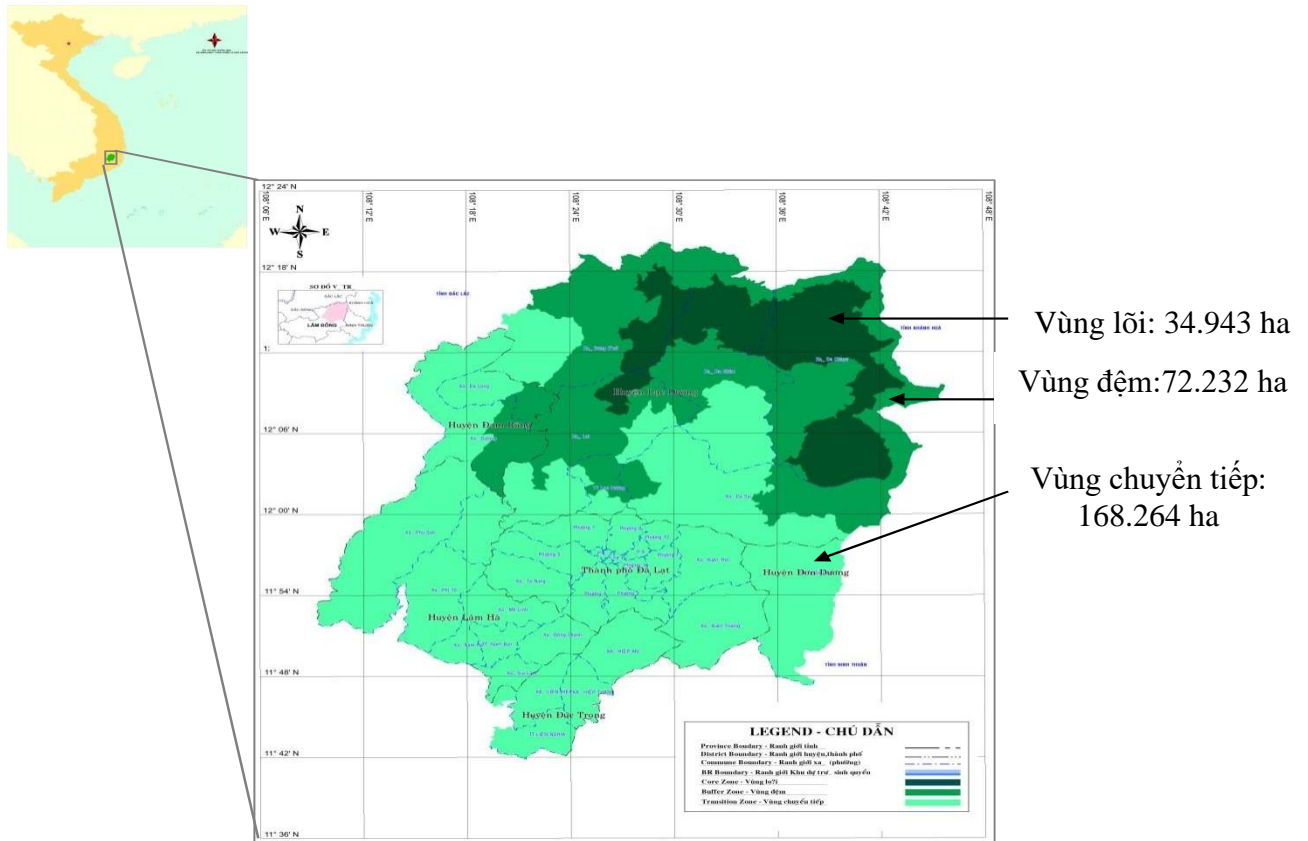
1.1. Giới thiệu khu Dự trữ Sinh quyển Thế giới Langbiang

Khu Dự trữ sinh quyển thế giới (DTSQ TG) Langbiang, bao gồm cao nguyên Langbiang và vùng phụ cận, đã chính thức trở thành khu DTSQ thứ 9 của Việt Nam và hòa quyện vào mạng lưới với trên 650 khu DTSQ trên thế giới sau quyết định công nhận của Ủy ban Con người và Sinh Quyển thế giới trong cuộc họp của Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa của Liên Hiệp Quốc (UNESCO) vào ngày 9/6/2015 tại thủ đô Paris, cộng hòa Pháp.

Tổng diện tích của khu DTSQ TG Langbiang là 275.439 ha, nằm trên địa bàn 5 huyện và 1 thành phố của tỉnh Lâm Đồng là Lạc Dương, Lâm Hà, Đam Rông, Đơn Dương, Đức Trọng và thành phố Đà Lạt, với các giá trị cốt lõi đã được cộng đồng quốc tế công nhận là : (i) khu vực đa dạng các hệ sinh thái đại diện cho một khu vực địa lý sinh học nhất định; (ii) khu vực có ý nghĩa với bảo tồn đa dạng sinh học và văn hóa và (iii) khu vực này có thể thực hiện phát triển bền vững đã đáp ứng được ba chức năng cơ bản của một khu dự trữ sinh quyển đó là bảo tồn, hỗ trợ và phát triển.

Để tiếp tục duy trì và phát triển khu DTSQ Lang Biang một cách hài hòa, nhằm góp phần vào chiến lược phát triển bền vững cho vùng Tây Nguyên nói riêng và cả nước nói chung, với phương châm “Bảo tồn để phát triển, phát triển để bảo tồn”, khu DTSQ TG Langbiang đã xác định tầm nhìn quản lý của mình là “Duy trì và phát triển các hệ sinh thái tự nhiên, sự đa dạng về văn hóa của khu DTSQ TG Langbiang nhằm phục vụ mục tiêu phát triển bền vững của tỉnh Lâm Đồng, của quốc gia và góp phần thực hiện các mục tiêu phát triển bền vững của Liên Hiệp quốc.”. Thêm vào đó, để hiện thực hóa tầm nhìn quản lý, các mục tiêu quản lý khu DTSQ Lang Biang cũng đã được xác định, đó là:

- Bảo tồn các hệ sinh thái tự nhiên;
- Bảo tồn sự đa dạng văn hóa;
- Phát triển kinh tế bền vững trong khu vực;
- Đóng góp cho giáo dục môi trường và nghiên cứu khoa học của quốc gia;
- Duy trì cơ chế hợp tác đa ngành.



Hình 1. Bản đồ các vùng chức năng khu DTSQ TG Lang Biang
 (Nguồn: KHQL 5 năm giai đoạn 2018 – 2022, Khu DTSQ TG Langbiang)

Với tầm nhìn và mục tiêu quản lý đã được xác định, việc hình thành công cụ quản lý phù hợp với tính chất chung của một khu DTSQ thế giới cũng như các điều kiện kinh tế - xã hội cụ thể của Việt Nam và vùng Tây Nguyên là hết sức quan trọng. Công cụ quản lý đó phải tạo ra được các điều kiện thuận lợi để hình thành các quyết định quản lý mà đáp ứng được các mối quan tâm đa dạng của các bên có liên quan khác nhau trong một khu sinh quyển cũng như phù hợp với bộ khung pháp lý hiện hành của quốc gia. Trong ngữ cảnh đó, một cơ chế cho việc xác định/phân tích các vấn đề, thảo luận và tạo sự đồng thuận từ tất cả các bên có liên quan, đặc biệt cộng đồng địa phương trong việc giải quyết các vấn đề/ khó khăn nảy sinh trong quá trình phát triển khu DTSQ là một phương pháp hữu hiệu đã được BQL khu DTSQ Lang Biang chú trọng hình thành và phát triển để đáp ứng được mục tiêu và tầm nhìn quản lý của mình.

1.2. Diễn đàn quản lý hợp tác (ĐĐ QLHT) như một công cụ hiệu quả để quản lý một khu DTSQ TG

Chương trình Con người và Sinh quyển (MAB) được ra đời vào năm 1970 bởi tổ chức Văn hóa Khoa học Giáo dục Liên hiệp quốc với mục tiêu hình thành được nền tảng khoa học cho việc cải thiện mối quan hệ giữa con người và môi trường, giải quyết được các vấn đề như sử dụng hợp lý và bảo tồn nguồn tài nguyên thiên nhiên, và sử dụng đất phù hợp về mặt sinh thái (Bioret và cộng sự 1998).

Tuy nhiên, mãi cho đến tháng 3 năm 1995, khi Đại hội quốc tế Seville về các Khu DTSQ được tổ chức tại Tây Ban Nha, các vấn đề về cấu trúc, cách thức quản lý ... một khu DTSQ TG mới được hình thành thông qua hai văn kiện quan trọng, đó là: (i) Chiến lược Seville: Đưa ra các mục tiêu và các hành động chính ở cấp độ các khu dự trữ sinh quyển riêng rẽ cũng như ở cấp độ quốc gia và quốc tế; (ii) Bộ khung luật định mà lần đầu tiên đã đưa ra định nghĩa chính thống cho khu DTSQ, các chức năng của nó cũng như các tiêu chí cho việc hình thành và thủ tục đề cử khu DTSQ (UNESCO 1996).

Đại hội quốc tế Seville về các khu DTSQ thế giới thực sự đã tạo ra bước nhảy vọt cách nhận thức về một khu DTSQ thế giới với việc tăng sự nhấn mạnh vai trò của con người (M) trong khu DTSQ, nó khẳng định các chức năng của một khu DTSQ chỉ có thể được thực hiện thông qua sự kết nối và huy động tất cả cấu trúc và các bên có liên quan bên trong khu DTSQ. Do vậy, để quản lý hiệu quả một khu DTSQ, cần thiết cần có một cơ chế nhằm tạo điều kiện cho tất cả các thành phần liên quan trong khu DTSQ tham gia thảo luận và cùng thống nhất đưa ra các quyết định nhằm giải quyết các vấn đề/ khó khăn nảy sinh trong quá trình quản lý.

Thêm vào đó, đối với hầu hết khu DTSQ, địa lý pháp lý trong hệ thống quản lý của đất nước là một vấn đề cần được xem xét để có các giải pháp quản lý thích hợp. Trong hầu hết các quốc gia, khu DTSQ không phải là tổ chức sở hữu đất đai mà là bao gồm rất nhiều các bên có liên quan khác nhau, BQL khu DTSQ cũng không phải ở địa vị của một tổ chức có thể ban hành các văn bản có tính chất hành chính để điều chỉnh các hoạt động trong khu DTSQ mà là rất nhiều cơ quan có thẩm quyền khác nhau. Do vậy các quyết định quản lý của một khu DTSQ cần được sự đồng thuận của tất cả bên có liên quan bao gồm các tổ chức có các quyền lực về mặt pháp lý và sự đồng thuận của cộng đồng địa phương (Amer và cộng sự 2015) là thành phần luôn luôn chiếm số đông trong một khu DTSQ. Sự đồng thuận này với sự tham gia tích cực của cộng đồng địa phương đáp ứng kỳ vọng quản lý một khu DTSQ đó là nhấn mạnh vai trò của con người (M) trong việc đảm bảo sự phát triển bền vững của khu DTSQ.

Với các yêu cầu trên, việc hình thành một ĐĐ QLHT trong khu DTSQ Lang Biang, là nơi các bên có liên quan, đặc biệt cộng đồng địa phương, có thể cùng nhau thảo luận một cách cởi mở, bình đẳng và cùng đồng thuận để đưa ra các quyết

định quản lý phù hợp nhằm giải quyết các vấn đề/ khó khăn trong khu DTSQ là hết sức quan trọng và cần thiết cho việc quản lý khu DTSQ. Điều này giúp mở rộng trách nhiệm xã hội cho tất cả các thành phần có liên quan cùng tham gia vào quản lý khu DTSQ nhằm đảm bảo sự hài hòa giữa phát triển và bảo tồn thiên nhiên theo đúng mục tiêu quản lý của một khu DTSQ.

II. Diễn đàn quản lý hợp tác (ĐĐ QLHT) trong khu Dự trữ Sinh quyển Thế giới Langbiang

2.1. Diễn đàn quản lý hợp tác là gì:

2.1.1. Diễn đàn và đặc điểm của một diễn đàn:

Diễn đàn là nơi mọi thành viên tham dự có **cùng mối quan tâm đến một vấn đề**, tiến hành **thảo luận một cách bình đẳng** và **cùng thống nhất cách giải quyết** vấn đề đã nêu ra.

Trong khu DTSQ Lang Biang, đã hình thành diễn đàn cấp tỉnh (các cuộc họp của BQL khu DTSQ Lang Biang) cũng như các diễn đàn cấp huyện (Diễn đàn QLHT). Diễn đàn cấp tỉnh được tổ chức một năm hai lần với các bên có liên quan cấp tỉnh như các sở, ban ngành cấp tỉnh. Diễn đàn cấp huyện sẽ được tổ chức khi cần thiết với các bên có liên quan ở cấp huyện như UBND huyện, xã, các tổ chức, đơn vị cấp huyện và cộng đồng địa phương có liên quan. (Xem hình 2, trang 10)

Diễn đàn có các đặc điểm khác với tính chất của một cuộc họp hay hội nghị. Một diễn đàn đúng nghĩa cần bao gồm đầy đủ các đặc điểm sau:

- (i) Không có người chủ trì, chỉ có **người thúc đẩy**;
- (ii) Mọi thành viên tham gia có vai trò **ngang nhau** (mọi ý kiến của các thành viên tham dự cuộc họp đều phải được tôn trọng như nhau);
- (iii) Giải quyết vấn đề đặt ra trong diễn đàn bằng **thảo luận**;
- (iv) Kết luận của diễn đàn chỉ được đưa ra khi tất cả mọi thành viên trong tham gia diễn đàn **đồng thuận**.

2.1.2. Diễn đàn QLHT khu DTSQ TG Lang Biang:

Định nghĩa: Diễn đàn QLHT là một cơ chế điều phối cấp huyện có chức năng như là nơi mà các bên có liên quan cấp địa phương như UBND huyện, xã, chủ rừng, các cơ quan, tổ chức, đơn vị địa phương và cộng đồng địa phương có liên quan cùng thảo luận và đồng thuận các giải pháp nhằm giải quyết các vấn đề/

khó khăn trong việc quản lý vùng lõi và vùng đệm của khu DTSQ vì mục tiêu phát triển bền vững của khu DTSQ Lang Biang.

Chức năng/ Trách nhiệm của diễn đàn QLHT:

- (i) Thu thập thông tin từ tất cả các bên có liên quan về các vấn đề/hoạt động có thể gây các tác động tiêu cực lên hệ sinh thái tự nhiên và cuộc sống của người dân của khu DTSQ
- (ii) Thảo luận và thống nhất đề xuất các giải pháp/ hoạt động với các vai trò/ trách nhiệm và khung thời gian của các bên tham gia vào diễn đàn để giải quyết những khó khăn, nguy cơ thông qua thảo luận, phân tích trên tinh thần hợp tác, đồng thuận với sự nhất trí của tất cả các thành viên tham gia diễn đàn;
- (iii) Trình những đề xuất của diễn đàn bao gồm biên bản của diễn đàn cho BQL khu DTSQ TG Lang Biang; và
- (iv) Giám sát tiến độ và kết quả của những giải pháp/ hoạt động đã được thành viên cam kết trong biên bản của diễn đàn và báo cáo kết quả thực hiện các cam kết trong cuộc họp gần nhất của BQL khu DTSQ Lang Biang.

2.1.3. Vai trò của các bên liên quan trong ĐĐ QLHT

Việc xác định một hay một vài tổ chức cố định tham gia vào ĐĐ là không thể thực hiện được bởi vì Diễn đàn QLHT là khung điều phối đa ngành, đa thành phần sẽ được tổ chức khi cần thiết để thảo luận các khó khăn/ vấn đề xuất phát từ thực tế, và mỗi vấn đề/khó khăn có các bên liên quan khác nhau và do đó sẽ được mời tham gia vào ĐĐ phù hợp.

Do vậy, Ban thư ký của BQL khu DTSQ TG Lang Biang là bộ phận đóng vai trò quan trọng nhất cho sự vận hành của diễn đàn QLHT, bắt đầu từ việc thu thập thông tin các vấn đề nảy sinh, chọn lọc các vấn đề cần tổ chức ĐĐ để giải quyết, chọn lựa các thành viên của các bên có liên quan, phù hợp với chủ đề của Diễn đàn tham gia họp, báo cáo BQL kết quả diễn đàn và theo dõi, thúc đẩy việc thực hiện các cam kết của các bên có liên quan đã tham gia vào ĐĐ.

a. Nhiệm vụ của Ban thư ký khu DTSQ TG Lang Biang:

Nhiệm vụ của Ban thư ký khu DTSQ TG Lang Biang trong Diễn đàn QLHT bao gồm các nội dung sau:

- i. Thu thập thông tin về các vấn đề/ khó khăn nảy sinh trong khu DTSQ và

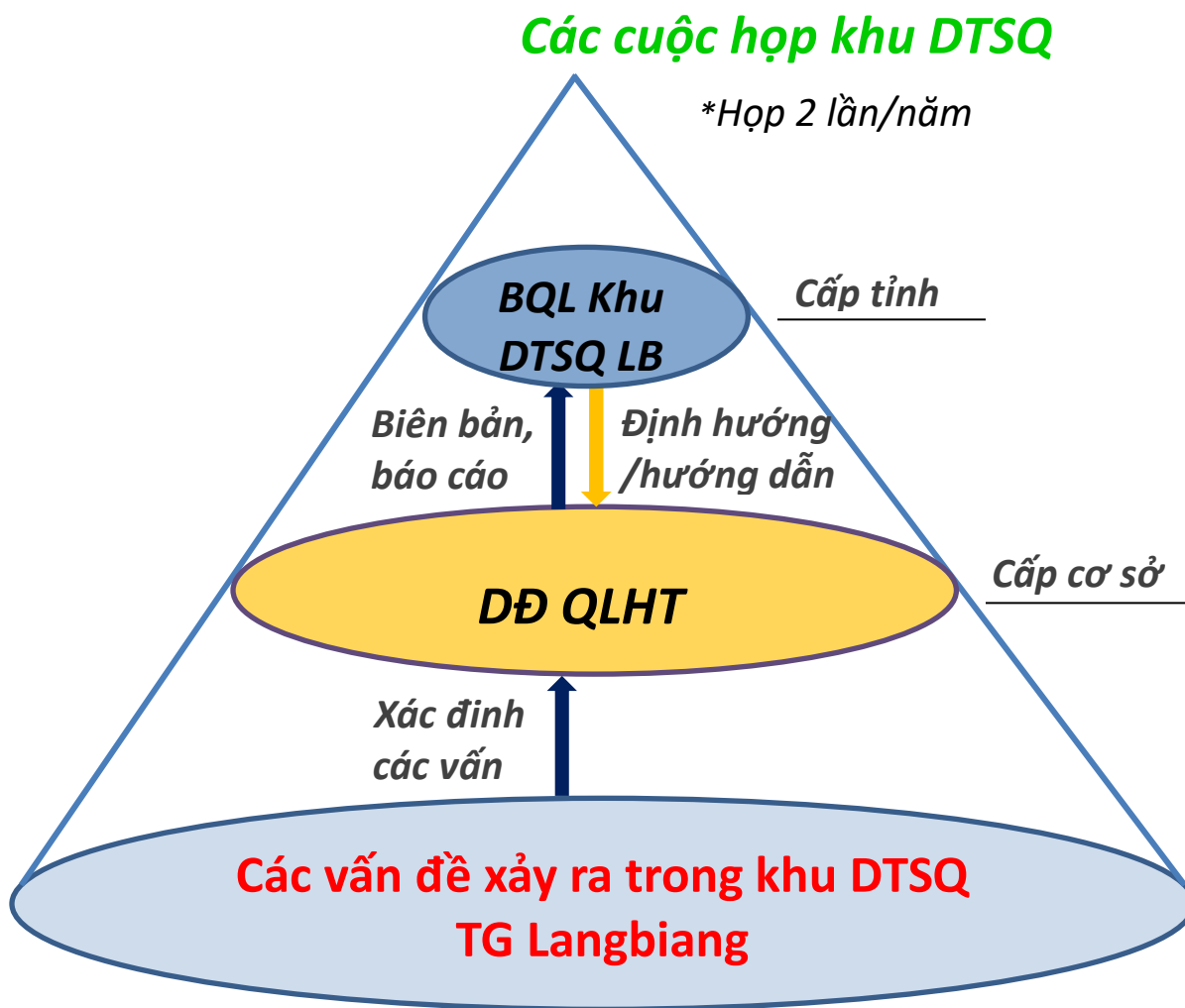
- tiếp nhận thông tin từ các bên có liên quan;
- ii. Chọn lọc được vấn đề/ khó khăn cần được tổ chức diễn đàn để giải quyết cũng như các bên có liên quan đến vấn đề/ khó khăn. Tham vấn với các bên có liên quan về các giải pháp có thể cho vấn đề/ khó khăn từ các chương trình, hoạt động sẵn có của họ. Xin ý kiến đồng thuận của BQL khu DTSQ về việc tổ chức diễn đàn và chủ đề tổ chức của diễn đàn; Xác định được địa điểm và thời gian tổ chức diễn đàn, mời các thành viên có liên quan đến vấn đề/ khó khăn tham gia;
 - iii. Tổ chức DD QLHT, thúc đẩy các thành viên tham gia thảo luận và thống nhất các giải pháp/ hoạt động sẽ được thực hiện để giải quyết những khó khăn/ vấn đề và các đề xuất, kiến nghị đến BQL khu DTSQ (nếu có);
 - iv. Xây dựng biên bản với các hoạt động, trách nhiệm, vai trò cụ thể và khung thời gian thực hiện các hoạt động đã được thống nhất từ các bên tham gia DD, có chữ ký đầy đủ của các bên tham gia và trình biên bản/ báo cáo về các kết quả của DD kịp thời cho BQL khu DTSQ TG Lang Biang;
 - v. heo dôi, thúc đẩy các bên có liên quan tham gia vào DD thực hiện các cam kết của mình và thông báo kịp thời đến tất cả các thành viên đã tham gia diễn đàn tiến độ thực hiện các cam kết này;
 - vi. Trình bày kết quả của DD bao gồm kết quả giám sát trong cuộc họp BQL khu DTSQ Lang Biang gần nhất.

b. Nhiệm vụ của các thành viên khác trong Diễn đàn:

Các tổ chức và cá nhân có liên quan có trách nhiệm:

- i. Phối hợp với Ban thư ký khu DTSQ trong việc thu thập các vấn đề/ khó khăn diễn ra trong khu DTSQ Lang Biang;
- ii. Cùng Ban thư ký khu DTSQ thảo luận và thống nhất lựa chọn các vấn đề/ khó khăn để tổ chức DD cũng như tìm kiếm các giải pháp trong các cuộc họp tham vấn;
- iii. Tham gia vào DD QLHT khu DTSQ Langbiang theo đề nghị của Ban thư ký khu DTSQ TG Lang Biang;
- iv. Thảo luận trên tinh thần cởi mở, bình đẳng các khó khăn/ vấn đề với tất cả các thành viên khác tham gia vào DD;
- v. Làm việc trên tinh thần hợp tác để đạt sự thống nhất về các giải pháp, hoạt động nhằm giải quyết các khó khăn/ vấn đề đã nêu ra trong diễn đàn cũng như các đề xuất, kiến nghị cho BQL khu DTSQ nhằm giải quyết khó khăn/ vấn đề tốt hơn;
- vi. Thống nhất và ký Biên bản của DD đã được chuẩn bị bởi Ban thư ký khu DTSQ; và

- vii. Thực hiện các cam kết của mình đã nêu ra trong diễn đàn, thông tin cho Ban thư ký Khu DTSQ tiến độ thực hiện các cam kết của mình khi có yêu cầu.



Hình 2: Mô hình mô tả trách nhiệm của ĐD QLHT trong khu DTSQ TG Langbiang

2.2. Vận hành của Diễn đàn QLHT của khu DTSQ TG Langbiang



Hình 3: Sơ đồ mô tả sự Vận hành của ĐD QLHT trong khu DTSQ TG Langbiang

2.2.1. Phát hiện vấn đề:

Trong quá trình quản lý khu DTSQ sẽ có rất nhiều vấn đề nảy sinh có thể gây ra các ảnh hưởng tiêu cực đến tài nguyên thiên nhiên, môi trường... cũng như sinh kế của người dân bên trong khu DTSQ. Ban thư ký khu DTSQ cần thu thập được các thông tin về các vấn đề/ khó khăn và đánh giá xem cần thiết tổ chức các diễn đàn QLHT để cùng các bên có liên quan giải quyết hay không.

Do vậy, nó rất quan trọng và cần thiết để xây dựng các **Quy trình Thu thập Thông tin chuẩn (SOP)** để thu thập các thông tin. Các SOP này, sau khi được xây dựng, cần được phổ biến đến mọi người dân, cơ quan, tổ chức... để hình thành một mạng lưới thu thập thông tin mà có thể được sử dụng như các nguyên liệu đầu vào cho việc tổ chức các ĐĐ QLHT. (Xem Hình 3: Ví dụ về SOP để thu thập các thông tin về vi phạm lâm luật).

Để xây dựng các SOP, Ban thư ký khu DTSQ cần tiến hành các cuộc họp tham vấn với cộng đồng địa phương cũng như các bên có liên quan (các tổ chức chính trị xã hội, mặt trận, hội đồng nhân dân...) để giải thích sự vận hành của diễn đàn QLHT trong khu DTSQ, mục đích của SOP và cách sử dụng SOP để thu thập thông tin làm nguồn nguyên liệu đầu vào cho việc tổ chức các diễn đàn QLHT nhằm giải quyết các vấn đề cấp bách có tính địa phương nảy sinh giữa các bên có liên quan trong quá trình quản lý khu DTSQ. Sau khi được xây dựng, các SOP cần được dán, đặt ở các nơi mà cộng đồng dân cư, các bên có liên quan khác dễ dàng tiếp cận và dễ dàng cung cấp thông tin khi có vấn đề/ khó khăn nào nảy sinh.

2.2.2. Xác định các bên có liên quan đến vấn đề/ khó khăn và trách nhiệm của họ trong việc giải quyết vấn đề

Căn cứ vào các vấn đề/ khó khăn là chủ đề cho ĐĐ QLHT đã được xác định bởi Ban thư ký và được sự đồng ý của BQL khu DTSQ, Ban thư ký có trách nhiệm xác định ai, đơn vị, tổ chức, cơ quan... nào có liên quan đến việc quản lý, thực thi cũng như có các hoạt động có liên quan đến vấn đề/ khó khăn. Sau khi xác định được các bên có liên quan. Để việc tổ chức ĐĐ đạt được kết quả đề ra, Ban thư ký khu DTSQ cần tiến hành tham vấn với từng bên có liên quan về vấn đề/ khó khăn sẽ là chủ đề của ĐĐ. Mục đích của các cuộc tham vấn là để:

- (i) Kiểm chứng một lần nữa với tất cả các bên có liên quan có thực sự họ đang đối mặt với các vấn đề/ khó khăn đã nêu ra hay không;
- (ii) Với vấn đề/ khó khăn đó, theo họ, việc tổ chức ĐĐ QLHT gồm các bên có liên quan cùng nhau thảo luận để thống nhất các giải pháp là cần thiết hay không;
- (iii) Thảo luận trước với các bên có liên quan về các giải pháp có thể của họ trong việc giải quyết vấn đề/ khó khăn và khung thời gian thực hiện cũng như các đề xuất của họ (nếu có) sẽ được trình bày tại hội nghị BQL khu DTSQ gần nhất.



Hình 4: Ví dụ về SOP để thu thập các thông tin về vi phạm lâm luật

2.2.3. Tổ chức diễn đàn, thống nhất giải pháp, phân định trách nhiệm và thời hạn thực hiện các cam kết của các bên liên quan

Sau khi đã tham vấn với các bên có liên quan, Ban thư ký xác định thời gian và địa điểm phù hợp với các bên tham gia vào diễn đàn để tổ chức diễn đàn QLHT. Ban thư ký xin ý kiến và đề xuất BQL khu DTSQ phát hành giấy mời đến các bên liên quan tham gia DĐ và sau đó tổ chức DĐ.

Trong quá trình tổ chức diễn đàn, như đã nêu trong phần đặc điểm của DĐ, sẽ không có người chủ trì cũng như sẽ không có ai, tổ chức, đơn vị nào có tiếng nói quyết định trong DĐ mà Ban thư ký của khu DTSQ sẽ đóng vai trò là người thúc đẩy các bên có liên quan tiến hành thảo luận mở về vấn đề/ khó khăn là chủ đề của diễn đàn. Một điều cần lưu ý là các thành phần tham gia diễn đàn có thể bao gồm các bên với trình độ, địa vị xã hội khác nhau nên vai trò thúc đẩy của Ban thư ký là hết sức quan trọng. Điều này là bởi vì, thông thường người dân địa phương hoặc các đại diện các cơ quan có địa vị thấp hơn nếu có sự hiện diện của đại diện cơ quan cấp trên trong diễn đàn sẽ rất rụt rè để nêu lên quan điểm thật sự của mình về chủ đề của diễn đàn. Trong khi thúc đẩy, điều quan trọng là phải tôn trọng mọi ý kiến và luôn luôn xem vai trò của mọi thành phần tham gia diễn đàn là ngang nhau và thúc đẩy mọi thành viên tham gia đi vào trọng tâm của chủ đề cần giải quyết. Nếu cần thiết, có thể tổ chức các thảo luận nhóm riêng rẽ cho các thành viên có cùng địa vị xã hội, trình độ giáo dục để tạo điều kiện cho tất cả các thành viên tham gia DĐ đều có thể phát biểu ý kiến của mình một cách thẳng thắn. Sau đó tất cả các ý kiến này sẽ được tổng hợp và nêu ra cho tất cả các thành viên DĐ cùng nghe và thảo luận để cùng thống nhất.

Trong quá trình tổ chức DĐ, Ban thư ký có trách nhiệm ghi lại tất cả các ý kiến khác nhau từ các thành viên tham gia DĐ cũng như các cam kết thực hiện các giải pháp nhằm giải quyết các khó khăn/ vấn đề là chủ đề của DĐ, thời hạn cam kết thực hiện các giải pháp và các kiến nghị của DĐ gửi đến BQL khu DTSQ nhằm có ý kiến với các cấp có thẩm quyền có liên quan để hỗ trợ giải quyết các khó khăn/vấn đề. Trước khi kết thúc DĐ, biên bản ghi chép tất cả các điều này được đọc lại cho tất cả các thành viên tham gia cùng nghe và thống nhất. Biên bản DĐ phải được đại diện các bên liên quan tham gia DĐ cùng ký, mỗi bên giữ một biên bản để biết trách nhiệm và thời hạn thực hiện trách nhiệm của mình. Biên bản DĐ phải được trình cho BQL khu DTSQ.

2.2.4. Các cam kết và các đề xuất của diễn đàn

Trong kết luận của DĐ, cam kết từ các bên có liên quan tham gia vào DĐ là quan trọng nhất. Các cam kết này là các hoạt động cụ thể mà các bên có liên quan sẽ tiến hành trong một thời hạn cụ thể nhằm có các tác động tích cực để giải quyết

các khó khăn/ vấn đề đã đặt ra trong diễn đàn. Thêm vào đó, các cam kết (hoạt động) thể hiện sự sẵn sàng của các bên tham gia vào ĐĐ cho việc đóng góp tới việc bảo tồn/ phát triển bền vững của khu DTSQ Lang Biang cũng như tiềm năng của diễn đàn QLHT như một công cụ cho việc phối hợp của các bên có liên quan trong việc giải quyết các vấn đề nảy sinh, vì sự bảo tồn/ phát triển bền vững của khu DTSQ. Các cam kết này sẽ được Ban thư ký ghi vào biên bản và sẽ được giám sát việc thực hiện bởi Ban thư ký cũng như sẽ được thông báo thường xuyên đến các bên có liên quan về tiến độ thực hiện các cam kết này.

Các đề xuất của ĐĐ là các hoạt động, giải pháp giúp cho việc giải quyết các vấn đề/ khó khăn đã đặt ra ở ĐĐ nhưng vượt quá thẩm quyền thực hiện của các thành viên tham gia ĐĐ. Các đề xuất này sẽ được tổng hợp vào Biên bản của ĐĐ và sẽ được báo cáo cho BQL khu DTSQ vào kỳ họp gần nhất để BQL gửi đến các cơ quan, đơn vị có liên quan đến đề xuất để phối hợp giải quyết.

2.2.5. Giám sát việc thực hiện các cam kết của ĐĐ

Việc giám sát thực hiện các cam kết của các bên có liên quan tham gia ĐĐ được thực hiện bởi Ban thư ký khu DTSQ Lang Biang. Căn cứ vào các cam kết và thời gian thực hiện các cam kết của các bên có liên quan đã tham gia ĐĐ, Ban thư ký có trách nhiệm thúc đẩy các thành viên tiến hành thực hiện các giải pháp, hoạt động đã cam kết tại ĐĐ và thông báo tới các thành viên tham gia ĐĐ tiến độ giải quyết vấn đề/ khó khăn từ các bên có liên quan để kịp thời phối hợp thực hiện. Tiến độ thực hiện các cam kết của ĐĐ từ các bên có liên quan đã tham gia ĐĐ cũng cần được báo cáo thường xuyên cho BQL khu DTSQ để biết được trách nhiệm của các bên có liên quan trong quá trình tham gia giải quyết các vấn đề/ khó khăn của khu DTSQ.

III. Kết luận

Diễn đàn QLHT trong khu DTSQ TG Lang Biang đóng vai trò quan trọng trong việc phối hợp trách nhiệm xã hội từ tất cả các thành phần trong khu DTSQ trong việc giải quyết các vấn đề nảy sinh trong quá trình quản lý của khu DTSQ. Bởi vì cấu trúc và mối quan hệ phức tạp, đa dạng sẵn có giữa tất cả các bên có liên quan trong khu DTSQ, giải quyết hài hòa giữa xung đột các lợi ích có thể có nảy sinh giữa các thành phần này để tất cả hướng tới mục tiêu là sự phát triển hài hòa giữa con người và thiên nhiên là hết sức quan trọng. Thêm vào đó, địa vị pháp lý thường chưa rõ ràng của một khu DTSQ trong hệ thống quản lý của một quốc gia yêu cầu sự thảo luận và đồng thuận của các thành phần có liên quan trong việc giải quyết các khó khăn/ vấn đề hơn là bằng các quyết định hành chính. Với các lý do

như trên, diễn đàn quản lý hợp tác, nơi các bên liên quan có thể thảo luận mở và cùng đồng thuận các giải pháp thực hiện là một công cụ hữu hiệu cho việc quản lý một khu DTSQ. Điều này cũng phù hợp với các đề xuất quan trọng trong Hội nghị quốc tế Seville với sự nhấn mạnh vai trò của con người (sự đồng thuận từ các thành phần liên quan) trong việc đạt sự hài hòa với tự nhiên.

Vận hành của ĐĐ QLHT trong khu DTSQ TG Lang Biang dựa trên sự tôn trọng tính bình đẳng của các bên có liên quan khi tham gia ĐĐ. Các bên tham gia, dù có địa vị xã hội, trình độ học vấn khác nhau nhưng đều phải có vai trò như nhau trong ĐĐ và các giải pháp đưa ra chỉ khi được sự đồng thuận của **tất cả** các thành viên tham gia. Bằng cách này, các hoạt động nhằm giải quyết vấn đề/ khó khăn được thực hiện bởi các bên tham gia ĐĐ sẽ phù hợp với các quy định/ kế hoạch của họ và do vậy, việc thực hiện các hoạt động này đạt được kết quả tốt hơn.

Để đạt được điều này, vai trò thúc đẩy của Ban thư ký khu DTSQ là hết sức quan trọng. Ban thư ký luôn đóng vai trò chính trong tất cả các bước vận hành của ĐĐ, từ khâu đầu tiên là thu thập thông tin như nguồn nguyên liệu đầu vào cho việc tổ chức ĐĐ đến việc đảm bảo ĐĐ thành công nghĩa là đồng thuận để đưa ra các giải pháp, hoạt động để giải quyết các khó khăn/ vấn đề của ĐĐ cũng như giám sát tiến độ thực hiện các cam kết, điều phối các hoạt động của các thành viên để đạt hiệu quả cao nhất. Vì vậy, Ban thư ký cần được chọn lựa trong số các ứng viên có tiềm năng để có đầy đủ các năng lực trong việc giải quyết các vấn đề có liên quan nêu trên.

Tài liệu tham khảo

1. Boiret, F., Cibien, C., Genot, JC. And Lecomte, J. (1998), *A Guide to Biosphere Reserve Management: A Methodology Applied to French Biosphere Reserves*, UNESCO, France.
2. MAB Program, (1996), *International Conference on Biosphere Reserves*, UNESCO, France.
3. Amer, W., Ashong, S. and Tiomoko, D., *Management Manual for UNESCO Biosphere Reserve in Africa*, UNESCO, Bonn, Germany.